

Friedman IR-X: recenzja i przewodnik po IR

Alisa Lafoks

Table of Contents

W skrocie	2
Czym jest Friedman IR-X	2
Dwa kanały, dwa charaktery	2
Architektura	2
Zastosowanie	3
Symulacja paczki	3
Presety	3
Jak go używam	3
Wrażenia	4
Komu może nie pasować	4
Biblioteka IR	4
Legenda tagów profilu	6
Notatki	7

W skrocie

Friedman IR-X jest szczególnie przydatny wtedy, gdy trzeba szybko nagrąć przesterowaną gitarę tak, żeby od razu siadła w miksie. To nie magia, tylko przewidywalny łańcuch pracy: pokręćla mniej więcej na godzinę dwunastą, pasujący IR i można grać.

Prawdopodobnie nie jest potrzebny, jeśli w procesorach najbardziej lubisz głęboką edycję: wirtualne wzmacniacze, sceny, złożone łańcuchy sygnału, wiele mikrofonów i dużo parametrów. I jeśli nie wiesz, po co konkretnie chcesz lamp, też raczej nie jest potrzebny. Do takiego workflow bardziej pasują Quad Cortex, Tone Master Pro albo pluginy. IR-X jest o mniejszej liczbie menu i bardziej bezpośredniej reakcji pod palcami.

Czym jest Friedman IR-X

Friedman IR-X to dwukanałowy, w pełni lampowy preamp z wbudowaną symulacją paczki. W środku są dwie lampy 12AX7; Friedman podaje 200 V napięcia anodowego. To nie jest dekoracyjna lampa do marketingu ani typowy starved-plate z tanich lampowych pedalów: w odczuciu i zachowaniu IR-X jest bliżej normalnego preampu wzmacniacza. Voicing i podejście układowe są w pełni Friedman, z tego samego świata wzmacniaczy, które Dave Friedman buduje dla gitarzystów od ponad 20 lat.

Dwa kanały, dwa charaktery

Channel 1 - od clean do lekkiego edge of breakup. Trzypozycyjny przełącznik BRIGHT kształtuje górę: off daje cieplejszy dźwięk, on daje bardziej znajomy Friedman bite.

Channel 2 - teren high-gain. Od classic rock crunch do nowoczesnej metalowej saturacji. Przełącznik TIGHT zbiera dół, żeby palm-muted partie były bardziej zwarte.

BOOST - dodatkowy gain na dowolnym kanale. Do solówek albo wtedy, gdy partia potrzebuje więcej pchnięcia.

Architektura

Do gniazda SEND IR-X jest lampowym preampem z dwoma kanałami, 3-band EQ i przełącznikami BRIGHT/TIGHT.

Za gniazdem RETURN sygnał przechodzi przez 96 kHz power amp simulation, gdzie PRESENCE i THUMP kształtują odczucie końcówki mocy, a potem przez symulację paczki i mikrofonu.

Między SEND i RETURN można wpiąć efekty. IR-X może też działać tylko jako preamp: SEND do returnu wzmacniacza albo zewnętrznej końcówki mocy, a potem do paczki. Działa również odwrotny scenariusz: zewnętrzny preamp do RETURN, jeśli potrzebna jest tylko sekcja power amp i cab z IR-X.

Zastosowanie

IR-X może zastąpić wzmacniacz w kilku sytuacjach:

- **Studio** - BALANCED OUT prosto do interfejsu audio. Można nagrać dwie ścieżki naraz: BALANCED OUT z IR oraz SEND bez sekcji paczki, żeby później przepuścić sygnał przez inny IR w DAW.
- **Live** - BALANCED OUT do front of house, SEND do returnu wzmacniacza albo końcówki mocy na scenie. Stabilny FOH sound i znajomy monitoring przez paczkę.
- **Cwiczenie** - wyjście słuchawkowe. Ten sam preamp i sekcja paczki, bez głośnej kolumny.
- **Pedalboard** - mieści się na boardzie i może zastąpić wzmacniacz.

Symulacja paczki

12 Friedman cabinet IRs. Każdy kanał ma 3 IR slots. Własne pliki WAV (44,1-96 kHz) można wgrywać przez USB.

Sekcje IR można wyłączyć: IR-X może pracować jako lampowy preamp do zewnętrznej końcówki mocy i prawdziwej paczki albo z zewnętrznymi procesorami IR.

Presety

128 presetów programowalnych przez MIDI. Każdy zapisuje kanał, status boost, status FX loop i wybór IR dla kanału. PRESENCE i THUMP ustawia się w Friedman Editor.

IR-X dobrze reaguje na potencjometr volume w gitarze: po skreśleniu gitary overdrive cofa się w czystszy dźwięk. To jeden z powodów, dla których Friedman działa w tym zastosowaniu.

Jak go używam

Główny setup jest prosty:

gitara → Tube Screamer w razie potrzeby → IR-X → interfejs audio → DAW.

Najczęściej gotowy sygnał z IR trafia prosto do interfejsu. Jeśli ma zostać więcej swobody na później, można wziąć sygnał bez sekcji paczki i przepuścić go przez inny IR w DAW.^[1]

Czasem IR-X służy tylko jako power amp sim plus cab sim dla innych preampów: zewnętrzny preamp do RETURN, potem BALANCED OUT do interfejsu albo FOH. Czasem działa po prostu jako lampowy preamp-pedal w innym rigu. W tej roli czuje się jak kompaktowy high-gainowy preamp w klimacie Marshalla: nie uniwersalny procesor, tylko skupiony kawałek hardware'u z czytelnym atakiem i wyraźnym charakterem gainu.

Jeśli potrzebna jest prawdziwa paczka gitarowa, po IR-X nadal musi być return wzmacniacza albo osobna końcówka mocy.^[2]

Wrażenia

Jest tu też Quad Cortex i Fender Tone Master Pro. Oba procesory są dobre; do samego brzmienia trudno mieć poważne zastrzeżenia. Ale pod palcami nie zachowują się tak samo. W Tone Master Pro różnica względem IR-X jest nadal wyczuwalna: brzmi dobrze, ale gra się trochę bardziej mechanicznie. Przy Quad Cortex różnica prawie znika, zwłaszcza z dobrze zbudowanym patchem. Możliwe, że część tego siedzi w głowie; nie da się tego wykluczyć. Mimo to granie przez IR-X daje więcej przyjemności.

Kiedy słucha się pojedynczej ścieżki gitarowej solo, szczerze mówiąc różnicę nie słychać. W porównaniu obok siebie były ścieżki IR-X, Quad Cortex i pluginy. Bez podpowiedzi prawie nie da się zgadnąć, co jest czym. I to raczej dobra rzecz, nie problem. Nowoczesne procesory modelują dużo: harmoniczne, power-supply sag, nawet interakcje między stopniami gainu. W blind testach różnica nie zawsze jest oczywista nawet dla doświadczonych gitarzystów. Tak samo trudno stabilnie odróżnić nagrany IR-X od jego capture, kiedy gitara gra sama. W miksie odczucie jest inne. To może być placebo.

Kiedy gitara ma usiąść w miksie, robi się ciekawiej. Jest mniej mulu w dole, gitara nie ginie i mniej walczy z wokalem. Szczególnie słychać to na podwojonych partiach rytmicznych: siedzą w swoim miejscu i nie rozmazują miksu. Z procesorami częściej trzeba było kształtować EQ i wycinać rezonanse. Z IR-X wynik startuje bliżej tego, co jest potrzebne.

Dlaczego? Nie chodzi o magię lamp. IR-X jest po prostu dobrze zaprojektowany: daje sygnał z odpowiednim spektrum, uporządkowanymi harmonicznymi i mniejszą ilością zbędnego dołu/góry, które później robią problem w miksie. Pewnie Quad Cortex z dobrymi ustawieniami też może to zrobić. IR-X dociera tam szybko, bez nurkowania w menu.

Gitara solo: pewnie placebo. Odczucie gry: raczej nie. Miejsce w miksie: bardziej dobre engineering niż magia lamp.

Komu może nie pasować

Do swoich zadań IR-X działa bardzo dobrze, więc klasycznych zarzutów jest niewiele. Ale to nie jest uniwersalne pudełko dla wszystkich.

Jeśli lubisz długo gotować brzmienie z tysiąca ustawień, ze scenami, virtual heads, cabinets, microphones, compressors i EQ, IR-X może wydawać się zbyt bezpośredni. Workflow jest inny: ustawiasz pokrętki w środku, włączasz i dźwięk jest już w dobrej okolicy.

Jeśli chcesz jednego urządzenia, które zastąpi cały pedalboard, wszystkie efekty, wszystkie wzmacniacze i każdą opcję routingu w studio, lepszym kierunkiem jest procesor. IR-X to lampowy preamp z sekcją IR, a nie pełny modeler do wszystkiego.

Biblioteka IR

IR-X ma 12 Friedman cabinet IRs. Własne IRs można wgrać, ale stockowe IRs działają bardzo dobrze; po wielu opcjach third-party łatwo wrócić do wbudowanych.

To praktyczna ściaga, do czego użyć którego IR. To nie jest oficjalna klasyfikacja Friedman, tylko praktyczne czytanie po odczuciu, opisach i typowym zachowaniu paczek/głośników.

Jesli nie chcesz czytać całej tabeli, na start:

- **6402 57 121 (MAIN)** - pierwszy wybór do klasycznego Friedman drive w nagraniu.
- **V30 (MAIN)** - gesty modern rock i szybka opcja live.
- **GREEN** - bezpośredni rock tone, łatwy do osadzenia w band mix.
- **DS112 57 1973** - clean tones, lekki edge of breakup i bardziej otwarty bluesowy charakter.
- **BLACK 57 160** - cięższy rock, gesty środkowe i ciepła barwa.
- **EV12L 57121** - bardziej neutralny i szerszy, gdy nie potrzeba typowego koloru Celestion.

Nazwa	Opis	Profil
6402 57 121 (MAIN)	Znana bare-wood paczka Dave'a. Trafila od gitarzysty rockowego z lat 70. i już wtedy miała surowy wygląd. Rezonansowa i żywa, z czterema rzadkimi Greenbackami 6402 z lat 90. Ta paczka od dawna była częścią pracy Dave'a nad voicingiem wzmacniaczy. Zebrana SM57 i R-121 dla balansu cut i body.	STUDIO OD DIST CLASSIC
V30 (MAIN)	Friedman 4x12: closed-back, brzoza bałtycka, konstrukcja tongue-and-groove. Zwarty dół, duży srodek, wyrownana góra. Celestion Vintage 30 stał się jednym z punktów odniesienia dla nowoczesnej gitary. W tej paczce ma low-end thump i dość cut, bez nadmiernej ostrości. Zebrany jednym SM57 przez preamp API dla bezpośredniego, punchy sound.	LIVE OD DIST AGGR MODERN
1984B V30 GB (MAIN)	Rzadki brytyjski 4x12 z rockowej ery lat 80. Ten cabinet 1984B "Bass" ma British Greenbacks na górze i V30s na dole. Mieszanka głośników i balans mikrofonów dają duży dźwięk: masywny dół i tnąca góra.	STUDIO CLEAN OD DIST BRIDGE
1960 GREEN 5757121	Klasyczny cabinet 1960B z lat 80., z 20-watowymi British Greenbacks. Ma rozpoznawalny głos, który działa od rocka lat 80. po bardziej nowoczesne rock tones. Zebrany dwoma SM57s na dwóch głośnikach plus R-121 dla body. Przez preampy API z lekkim EQ dla presence.	STUDIO CLEAN OD DIST BRIDGE
DS112 57 1973	Friedman Dirty Shirley 1x12 open-back z G12-50GL. Szczegółowa góra, bardziej otwarta odpowiedź basu i środkowa. Dobry wybór do clean tones albo bardziej bluesowego feel. Zebrany SM57 i Soyuz 1973 przez preampy API.	STUDIO CLEAN EDGE OD CLASSIC

Nazwa	Opis	Profil
BLACK 57 160	Vintage 4x12 Dave'a z checkerboard grille cloth. Glosniki Celestion G12H-30 "Black Back" 55 Hz 30 W. Gesty i miesisty: dobry do ciezszeo rocka, ale wystarczajaco cieply takze do Strat-style tones. Zebrany SM57 i ribbon M160.	STUDIO CLEAN OD DIST CLASSIC
GREEN	Friedman 4x12 z 16-ohm Celestion G12M-25 Greenback. Classic rock tonality, ktora latwo siedzi w band mix. Zebrany jednym SM57 i preampem API dla czystego, punchy sound.	LIVE CLEAN OD DIST CLASSIC
6402 57	Ulubiony bare-wood 4x12 Dave'a Friedmana. Podstawowy workshop cabinet uzywany od poczatku do voicingu jego wzmacniaczy. Cztery glosniki 6402 Greenback. Zebrany jednym SM57 dla bezposredniego, punchy sound.	LIVE OD DIST CLASSIC
65W 57121	Zebrany z klasycznego caba 1960B. Vintage G12-65, z duzym dust cap, ma tlusty, cieply sound i pewny dol. Zebrany kombinacja SM57 i R-121.	STUDIO CLEAN OD DIST CLASSIC
CREAM65 57121	Zebrany z czystego brytyjskiego 1960A 4x12 z lat 80. z nowszym Celestion Creamback 65 W. Phase-aligned SM57 i R-121 na jednym glosniku. Zbalansowany ton z lekkim vintage lean.	STUDIO CLEAN OD DIST BRIDGE
EV12L 57121	Vintage EV12L ma charakter prawie odwrotny do wielu nowoczesnych glosnikow, ale dobrze znosi balanced cleans i dense rock/metal tones. SM57 i R-121 lapia gladsza odpowiedz tego vintage 12-inch speaker w bardzo duzym closed-back 2x12.	STUDIO CLEAN DIST AGGR NEUTRAL
GREEN+V30 MIX 5757121	Jedna z ulubionych kombinacji Friedmana: dwa Greenbacks i dwa V30s w tym samym 4x12. Blend tych glosnikow, z SM57 na kazdym i R-121 dodanym do V30 dla extra body.	STUDIO CLEAN OD DIST BRIDGE

Legenda tagow profilu

Zastosowanie

- LIVE - prosciej, szybciej i bardziej przewidywalnie na live; zwykle bardziej bezposrednio i punchy
- STUDIO - bardziej "produced" i gotowe do miksu; czesto multi-mic albo bardziej zlozona faktura

Zakres gainu

- CLEAN - najlepsze do clean tones

- EDGE - edge of breakup, lekki crunch na granicy clean i overdrive
- OD - overdrive, rockowa saturacja sredniej gestosci
- DIST - pelna distortion
- AGGR - bardziej agresywnie, gesto, high-gain

Charakter brzmienia

- CLASSIC - bardziej vintage, znajomy rockowy charakter
- BRIDGE - pomiedzy classic i modern
- MODERN - bardziej nowoczesny, gesty, skupiony charakter
- NEUTRAL - mniej podbarwiony, mniej "typowo vintage"

Notatki

- Tagi profilu nie sa oficjalnym systemem ocen; to praktyczna interpretacja.
- Aktualna specyfikacja Friedman IR-X mowi o 12 darmowych Friedman IRs. Ta tabela trzyma sie tego zestawu i nie obejmuje dodatkowych opcji OwnHammer/editor-library.

---

[1] To nie jest surowe guitar DI. To sygnal po lampowym preampie. Do klasycznego reampingu nadal lepiej nagrac osobna czysta sciezke DI.

[2] SEND w IR-X nie jest wyjściem mocy dla pasywnej paczki. Pasywna paczka gitarowa musi być podłączona za koncówka mocy: na przykład przez return petli efektów wzmacniacza albo samodzielna koncówka mocy.